

מסורת הש"ס

א) [תקנון קו"ג]
ב) [מספיקה נכונה פ"ג]
ג) [יבמות ג' מנחות
נב:]; ד) [מספיקה נכונה
פ"ג הי"ג]; ה) [ג"ל א"ף
ו] כ"ס א"ף; ו) [נבדלת,

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה קן קובעת לקידוש וכו' מאלה ה"סד' ואח"כ מ"ה כן קובע להבדלה; ב) רש"י ד"ה קן קובעת להבדלה וכו'. סעודתן (פורם וכו'). תלמי' וכו' ט"ס הוא ע"ל מה שפרש"ס:

גליון הש"ס

ברש"י ד"ה נכונה שקובעת וכו' שלא נכונה מלבנתו. ע"י ב"ה דף דף ע"ב ודף ע"א:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) ברש"י ד"ה כ"ס שקובעת למעשר וכו' מתבאר ש"ל נכונה מלאכה למעשר וכו'. כ"כ סימנה לו דחוה וכו'. מתקן ד"ר יומן צ"ל דף ה' ע"א דמ"ה וכו'. לא"ו קובע א"ל דבר שנגמרה מלאכה ול"ל דמקסיפ"א אמינא וכו'. להיות שנגמרה מלאכה וכו'. וכו'. ש"כ ה"לוי מ"ו הגאון מו"ה י"ב ש"ל נ"ו ד"ל דברי הרשב"ה עמ"ס משנת למק"פ"ה מנכ"ל מעשה הלכה כ"כ צ"בוס הכתובים יע"ש"ה ודפ"מ:

מוסף רש"י

משום הוראה היא. דכ"ל מ"ה הוראה ואין הפסק דבר תמנה או דבר אחר צב"ה. מ"ו ש"ה בקידוש י"ה הוא י"ס ש"ל נ"ו דברי הרשב"ה והמליטו (ברכות ז'ו).

מוסף תוספות

א. הוראה היא. מוס' ר"פ. ב. דבדי אפירי לעיל מיתחם כמאן חתיים. מוס' הל"ש. ג. ספני שהם שותים כשהם חוזרים לדינים. מוס' ר"פ. ד. וכל כ"ו וכו' ששונה לתורה ק"א. והנה ליה כהתחלת שתייה. ש"ס.

רבינו הגנאל

קשיא לעולא דאמר הבדלה אינה חשובה בכל אלו. ופריך ברכת הבדלה נמי כברכת המצות דמאי רב חיננא בר שלמיא ותלמידי דרב הוו יתבי בסעודתא והוה קאי עלייהו רב המונא אמרי ליה חזי אי נגה וימא נפסוק ונקבעה לשבתא, אמר להו לא צריכיתו שבת היא קבעה נפשה, דהכי אמר רב כשם שהשבת קובעת המוקצה לענין המעשר, פ"י התת שהיא ספק חשכה ספק לא חשכה אין מעשרין את הוראי. וכל מה שהגיעה אחרת עונה ולא עישר הוי נקבע מוקצה כל השבת, ותני בתרומות (פ"ו) [פ"ח] היה אוכל באשכול ונכנס מן הגנה לחצר, ר"י אליעזר אומר יגמור ר' יהושע אומר לא יגמור, חשכה לילי שבת רבי אליעזר אומר יגמור, כלומר אבל האשכול כולו, ר' יהושע אומר לא יגמור. פ"י שצ"ח ששבת נקבעה למעשר דאמר ר' דעתו של אדם לעגן השבת בכל מידי דבר אכילה,

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

קה.

עין משפט
נר מצוה

בד א מ"י פכ"ט מה"ל שנת הלכה י"ב סגן ע"ג ט"ז ש"ע א"ח ס"י רע"א ס"ד:
בה ב מ"י ס' ופ"ד מה"ל נכונת הל"ח וסגן ש"ס וצ"ל א"ף ס"י רע"ט ס"א:
ג [מ"י פכ"ט מה"ל שנת הל"ח ופ"ד ש"ס]:
בו ד מ"י ש"ס הלכה ד' וסגן ש"ס ט"ז ש"ע א"ח ס"י רע"א ס"ח:
ב"ו ה מ"י ש"ס ט"ז ש"ע ש"ס ספ"ג:

רבינו הגנאל (המשך)

וזה האשכול כאלו דעתיה עליוהי ואסתלק מתורת ערביא ונעשה קבע, לפיכך אמר לאכול ממנו עד שיעשר, ואע"פ שלא קבעו האדם, השבת מעצמה נקבעה בחשיכת ערב שמש, ובאסור הפירות לא יקבעו למעשר ונעשו מוקצה. כענין הזה כיון שאשכח נקבעה לקידוש, ואע"פ שלא קדשוה בני אדם בפיהם, מעצמה נתקדשה, ואין אנו צריכין להקדוה הגיעה עת לקידוש מן הגנות ומראייהו הדקלים, ואח"כ למימר כשם שמפסיקין לקידוש שבת קבעה נפשה, כך מפסיקין להבדלה, ואמקור רב במרם הכי אמר רב לקידוש קובעת להבדלה אינה קובעת, ולא אמרן אלא לאפסוקי, דלא מפסיק ומסלק השלחן בעת דספק חשכה וספק לא חשכה, אבל לאתחילי קבעה, ולא מתחיל בסעודה ושבת עם חשכה עד דנפק יומא ומבדיל, ומפסיק נמי דאמרן דלא מיתחיל לאפסוקי סעודתיהו ולסלק השלחן, הני מילי אם היא סעודה אכילה, אבל אם היא משתה ממסיק, ולא אמרן ממשותה הוי מפסיק אלא משתיית יין ושכר, אבל משתיית מים לית לן בה ואפי' לאתחילי, ואע"ג דרב הונא חזייה לההוא גברא דהוה שתי מיא מקמי הבדלה, אמר ליה לא מסתפית מאסכתה דתנא משמיה דרבי עקיבא הטועם קודם שיבדיל מיתחו באסכתה, ולא היא דהא רבנן דבי רב אשי לא הוו קפדי אמאי, בעא מיניה רבינא מרב נחמן בר יצחק מי שלא קדש בערב שבת מהו שיקדש כל היום, אמר ליה מדאמר בני ר' חייא שיהא הבדיל במוצאי שבת מבידיל והולך כל היום כלו, הכא נמי מי שלא קדש בערב שבת מקדש והולך כל היום כלו, ואותבינן עלה מיהא לילי שבת ולילי יום טוב שבת קדושה על הכוס והזכרה בברכת המזון, פי שצריך לומר אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויברא שבת ויום טוב, כלומר ביום ממש אין בהן קדושה על הכוס

קשיא לעולא. לפירוש הקונטרס לפירוש לעיל דלא אמר אלף המגדיל בין קודש לחול וכו' לא קשה מאי ק"ד דמקשה הא פשיטא לזכרנה הפירות דמיא דלין לך קלרה יותר מוה ועוד לימא דסבר עולא כר' יהודה הנשיא דמשמע נמי דלא הוי חתיים ונראה דעולא אמר נמי כל שאר הגזלות ואי שמיקי צלל חתימה וס"ד דמקשה כיון דלרכוכה היא קלת הוה ליה למיחסם צברון מידי דהוה אקידוש שחומתיים זה אע"ג דהודאה היא כיון שיש בה אריכות קלת ומשני דממא שפיר לזכרנה פירות וכן משמע דרב יהודה לא היה שאל אלף לידע אם יתמוס או כרז כל כשמואל א:

בך קובעת לקידוש. שאסור לאכול צלל קידוש אפילו התחיל לאכול מצעדו יום וה"נ קובעת למעשר אפי' התחיל לאכול ערביא מצעדו יום כדאמרין בסוף המבזיל כדי יין (צ"ל ד' לה). היה אוכל באשכול וחשכה לו שבת רבי אליעזר אומר יגמור רבי יהושע אומר לא יגמור: ור"ה צ"ל דבא"ו ושתי מעיקרא. משמע ש"ו אוכלים בשבת סמוך לחשיכה ותימה שלא נהגו לאכול ב"ו מנחה למעריב וגם ר"ת כעס על רבינו משולם שהסגי לאכול בין מנחה למעריב דלמר צמדדש השומה מ"ס בשבת מ"ס השמשות גזול את קרוביו המתיים¹ וכתיב שפעת אמת אירע מעשה צלומיר וכל ילדי סכנה וצקושי המירו ערב יום הכפורים לאכול אחר ידיו משום שכרות וגם תשעה צבא שחל להיות בשבת ונדחה המירו בקושי ויש לדמות דמייירי הכה שהתחילו ציתר וצאמצע סעודה שהתפללו מנחה והיכא דהתחילו ציתר מותר להשליט: אב"י ציתרה מפסיקין. פירוש שניה צלל סעודה דלין זה קציעות² ולכן מפסיקין: לא קפדי אמאי. וצ"ל דכל הטועם מיתמוס צאסכרה לא מוקמי אמאי ומיתמוס צאסכרה מדה כנגד מדה הוא משביע גרונו יחנק ואסכרה צמקס חנק כדאמרין (כמוצות ד' ל:). מי שמתחייב סגן או טועב צנהר או מנת צברונק וכו' והיינו צאסכרה: שמע

קידוש

שבת היא קבעה נפשה. לעבודתה דמאחר שהיא חוסרת עלינו לאכול מעמה צלל קידוש אין לך הפסק גדול מזה ומעמלה סעודת שבת חשיבה נבדלת⁴ מסעודת חול ודי לכס צפריסת מפה וקידוש: כשם שקובעת למעשר. פירוש אכילת ערביא דשבת חשבו אותה קבע למעשר מלאכה למעשר אלף אס כן עישר מערב שבת: קובעת לקידוש. שאסור לטעום עד שיקדש. אלמנא משחשיכה היא חשובה אכילת שבת מאליה: כך קובעת להבדלה. כך יציאתה קובעת להבדלה שאס יושצין על השלחן וחשיכה צמוצאי שבת אסור לאכול עד שיבדילו ואע"פ שלא הפסיקו סעודתן⁵ פורס מפה ומגדיל שיעיאת שבת אוסרתן צאכילה וקובעתן להבדלה: הבדלה אינה קובעת להבדלה כשעודת שבת מצעדו יום וזה כבוד שבת שיהא גומר סעודתו אף לאחר שהשחך ולאחר שגמר סעודתו יבדיל: והני מילי. להבדלה אינה קובעת לאפסוקי סעודתא אכל לאתחילי לא מתחילי: והני מילי דלא מפסיק לאכילה אכל לשמיה לאו דבר חשבו הוא ומפסיק ומגדיל: ולא אמרן. אתחילי לא אלא חמרה ושיכרה אכל מיה לית לן צה: לא קפדי אמאי. קמי הבדלה אכל קמי קידושא קפדי משום כבוד שבת והכי הלכתא. ושמעין נמי שאס הוי קודש והשחך שצבת וסעודתן ומזמנין ואחר כך מגדילין: מגדיל והולך כל הסכום כולו. עד רביעי צצבת כדלקמן [קו"ג]: הוכרה צצכרה המזון. לכה והחליטנו וציוס טוב יעלה ויבא: שבת ויום טוב. הימים ולא הלילות: אין צהן קדושה על הכוס. כי אס צורא פרי הגפן לצד: דאי לא קסני. דמנא לא צא להורות לנו דין אדם הפושע או שאירע לו מקרה ולא קיים דברי חכמים: כבוד יום וכבוד לילה. אס אין לו יין הרבה לסעודה או מיני מגדים יניחם עד היום:

יש בהן הזכרה בברכת המזון. ואם איתא דמי שלא קדש בערב שבת מקדש ביום השבת, גם אהא מוצאי ביום השבת קדושה על הכוס, כגון שלא קדש בערב שבת, ופריך, דאי לא קתני, כלומר לא פירש בון הברייחא אלא בדרים בקביעין ונעומין, אבל זה שאינו מצוי הקידוש ככוס ביום השבת אלא אם לא קדש בערב שבת (אינו) מקדש ביום. לפיכך לא פסיקא ליה ולא תאני ליה. ת"ש כבוד יום וכבוד לילה כבוד יום קודם ואם איתא דמדקש ביום נשכקה עד למחר וליבדל ביה תרי קידושי וכבוד יום.

קשיא לעולא. שפתח צברון ולא חתם: הודאה היא. ואין זה הפסק דבר אחר לא הפסק תמנה ולא הפסק ריזיו הלכך צפמיחתן כג"י. ולא דמו לזכרנה קידוש שצריך לספר צצכח שבת וזכרנה יולר אור שיש בה הפסק תמנה כגון צצמתיך הרבים וזכרנה אצות זה רזוי לפיכך הריך לפתוח ולקיים צצכחו של מקום: הוה ימני צפעודתא. בערב שבת והאריכו זה עד שחשיכה: ונפסיק. צעקירת השלחן: ונקבעה. לסעודתמינו: לצצכח. לשם שבת: לא לריכיתו. להפסיק צעקירת שלחן כדי להבדיל בין סעודת חול לסעודת שבת: שבת היא קבעה. מעמלה היא חשובה סעודת שבת ונבדלת מסעודת חול ודי לכס צפריסת מפה וקידוש: כשם שקובעת למעשר. אפילו אכילת ערביא דשבת חשובה קבע למעשר צצמכת צילה (ד' לז:): כך קובעת לקידוש. שאסור לטעום עד שיקדש. אלמנא משחשיכה היא חשובה סעודת שבת מאליה: ה) כן. יציאתה קובעת להבדלה שאס יושצין על השלחן וחשיכה צמוצאי שבת אסורין לאכול עד שיבדילו: והני מילי. להבדלה אינה קובעת לאפסוקי סעודתא אכל אתחילי לא מתחילי: הני מילי משחשיכה עד שיבדילו: הני מילי דלין מפסיקין לאכילה אכל לשמיה לאו דבר חשבו הוא ומפסיק: ולא אמרן. דלא מתחילי אלא צצמרה ושיכרה אכל מיה לית לן צה: הוכרה צצכרה המזון. של שבת לכה והחליטנו וציוס טוב יעלה ויבא: כבוד יום וכבוד לילה. אס יש'ס לו יין הרבה לסעודה אמת או מיני מגדים יניחם עד היום: ולא

רש"י

קשיא לעולא. שפתח צברון ולא חתם צברון: הא נמי הודאה היא. ואין זה הפסק דבר אחר לא הפסק תמנה ולא הפסק רזוי הלכך צפמיחתן כג"י. ולא דמו לזכרנה קידוש שצריך לספר צצכח שבת וזכרנה יולר אור שיש בה הפסק תמנה כגון צצמתיך הרבים רחס עלינו וזכרנה אצות יש זה דברי רזוי וצריך לפתוח ולקיים צצכחו של מקום: הוה ימני צפעודתא. ערב שבת והאריכו זה עד שחשיכה: ונפסיק. צעקירת שלחן: ונקבעה. לסעודתמינו: לצצכח. לשם שבת: לא לריכיתו. להפסיק צעקירת שלחן כדי להבדיל בין סעודת חול לסעודת שבת: שבת היא קבעה. מעמלה היא חשובה סעודת שבת ונבדלת מסעודת חול ודי לכס צפריסת מפה וקידוש: כשם שקובעת למעשר. אפילו אכילת ערביא דשבת חשובה קבע למעשר צצמכת צילה (ד' לז:): כך קובעת לקידוש. שאסור לטעום עד שיקדש. אלמנא משחשיכה היא חשובה סעודת שבת מאליה: ה) כן. יציאתה קובעת להבדלה שאס יושצין על השלחן וחשיכה צמוצאי שבת אסורין לאכול עד שיבדילו: והני מילי. להבדלה אינה קובעת לאפסוקי סעודתא אכל אתחילי לא מתחילי: הני מילי משחשיכה עד שיבדילו: והני מילי דלין מפסיקין לאכילה אכל לשמיה לאו דבר חשבו הוא ומפסיק: ולא אמרן. דלא מתחילי אלא צצמרה ושיכרה אכל מיה לית לן צה: הוכרה צצכרה המזון. של שבת לכה והחליטנו וציוס טוב יעלה ויבא: כבוד יום וכבוד לילה. אס יש'ס לו יין הרבה לסעודה אמת או מיני מגדים יניחם עד היום: ולא

רש"י